

vergadering **C33 – WEL3**

zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebelaid

van 6 november 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oproep ‘Proeftuin rond Ontmoeting’ in het kader van de Huizen van het Kind - 136 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het systematisch opsluiten van jeugddelinquenten in de instellingen - 139 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het syntheserapport van de Zorginspectie over de gemeenschapsinstellingen en De Grubbe - 142 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Danielle Godderis-T’Jonck tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport van de Zorginspectie over de gemeenschapsinstellingen - 177 (2012-2013)	7
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de drastische daling van het aantal adopties - 148 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wijze waarop adoptiediensten hun opdracht tot het verlenen van eerste nazorg invullen - 153 (2012-2013)	12
Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bereik van het bevolkingsonderzoek borstkanker - 162 (2012-2013)	18

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oproep ‘Proeftuin rond Ontmoeting’ in het kader van de Huizen van het Kind - 136 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, mijn vraag gaat over de oproep ‘Proeftuin rond Ontmoeting’ in het kader van de Huizen van het Kind. We hebben het hier een tijdje geleden al gehad over de Huizen van het Kind. Op verschillende plaatsen in Vlaanderen zijn er pilootprojecten: in Boom en Oostende en later ook in Genk. De pilootprojecten zijn belangrijk, ze dienen om het concept van de Huizen van het Kind verder uit te bouwen en te realiseren, om een werkplan te ontwikkelen dat als basis kan worden gebruikt voor verdere implementatie en ook om een positief klimaat te creëren. Dit is een goede manier van aanpakken omdat men op die manier weet hoe men het model zal kunnen en moeten hanteren.

We zien nu een nieuwe projectoproep en daar maken wij ons wat ongerust over, want volgens ons maakt het een omgekeerde beweging. De oproep ‘Proeftuin rond Ontmoeting’ in het kader van de Huizen van het Kind richt zich tot alle samenwerkingsverbanden die willen uitgroeien tot een Huis van het Kind, al worden ze daarom nog niet zo genoemd en zijn ze nog niet zo gelabeld. Men voorziet met andere woorden in een subsidie voor een samenwerkingsverband dat in een latere fase nog decretaal moet worden bekrachtigd.

Als men kijkt naar het type project, zou men kunnen stellen dat het vooral gaat over de inloopteams, die toch al heel wat expertise hebben opgebouwd. Bovendien is het ook zo dat er dit jaar negen projecten over heel Vlaanderen gefinancierd zijn via een klaverblad van vier kabinetten onder de noemer ‘Laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en werk’. Deze projecten verwachten natuurlijk een continuering van de subsidies, maar tot op heden weten ze nog van niets.

Minister, ik heb een aantal vragen voor u. Kunt u ons een overzicht geven van de samenwerkingsverbanden die willen uitgroeien tot een Huis van het Kind?

Bent u er zeker van dat alle samenwerkingsverbanden die een project zullen indienen, later ook werkelijk zullen uitgroeien tot een Huis van het Kind?

In hoeverre mag men bij deze projectoproep al rekening houden met een decreet dat nog niet bestaat?

Kunt u garanderen dat de gezinsondersteunende projecten van het klaverblad zullen worden voortgezet in afwachting van een definitieve verankering in de Huizen van het Kind?

Vreest u niet dat we op die manier op te veel zaken tegelijkertijd inzetten en dat men daardoor aan de sector een vrij verwarrend beeld meegeeft?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, ik wil me zeker aansluiten bij de vraag van mevrouw De Vits. Het is heel belangrijk om tot een duidelijk concept voor de Huizen van het Kind te komen, en daar bent u ook mee bezig. Het is heel goed dat de proefprojecten werden opgestart en dat de ideeën erover verzameld worden om de huizen later definitief uit te werken.

Ik heb de oproep voor de ‘Proeftuin rond Ontmoeting’ in het kader van de Huizen van het Kind ook eens gelezen. Ik kreeg daarbij ook het gevoel van versnippering. Het is verwarrend en het leidt tot versnippering van middelen, en dat moeten we vermijden. Het is heel belangrijk dat het concept van de Huizen van het Kind op een goede, doordachte manier wordt uitgebouwd, maar door nu ook op deelaspecten in te spelen, vrees ik dat er verwarring

zal ontstaan in de sector zelf en bij de mensen die betrokken moeten worden bij de Huizen van het Kind, namelijk de kinderen en de opvoedingsverantwoordelijken.

Minister, ik vraag u om de oproep toch duidelijker te maken en om uit te leggen op welke manier die kan bijdragen aan de Huizen van het Kind en een goede uitbouw van die Huizen van het Kind.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik sluit me graag aan bij de vraag van mevrouw De Vits en ik heb eigenlijk dezelfde opmerkingen als mevrouw Jans.

Enige tijd geleden hebben we hier in deze commissie naar aanleiding van vorige vragen een discussie gehad over de Huizen van het Kind en de verschillende pilootprojecten. Ik had toen begrepen – en u zult mij verbeteren als ik mij vergis – dat het eigenlijk de bedoeling was om snel te komen tot een definitief gestructureerd uitwerken van deze initiatieven, uiteraard op basis van een decreet dat daarvoor de grondslag moet vormen.

Ik vrees nu ook wel dat we met de nieuwe initiatieven zullen komen tot een versnippering. Ik maak deze opmerking naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen ieder jaar opnieuw bij verschillende onderdelen van uw beleid. Ik ben een absolute tegenstander van het versnipperen van verschillende projecten, want dat leidt niet alleen tot een versnippering maar ook tot een verspilling van de kostbare financiële middelen. Het is heel belangrijk om duidelijkheid te scheppen en om zo vlug mogelijk aan die projecten de zekerheid te geven of het al dan niet de bedoeling is om dit op termijn structureel te verankeren.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, het is uiteraard juist dat het ‘veld’ van de preventieve gezinsondersteuning in volle beweging is. En eigenlijk moeten we eerlijk zeggen dat we dit zelf hebben gewild. We hebben echt de ambitie gehad met de lancering van het concept, de aankondiging van het decreet en de proefprojecten, om de dynamiek terug op gang te brengen rond het concept Huizen van het Kind en de grotere integratie, de samenwerking op het lokale terrein inzake gezondheidspromotie, gezinsondersteuning en zo meer.

De oproep met betrekking tot het opzetten van proeftuinen rond ontmoeting is nog niet afgesloten. Het is een initiatief dat binnen het agentschap werd genomen in het kader van de beperkte enveloppe ‘eenmalige middelen’ die daar beschikbaar is. De bedoeling is dat samenwerkingsverbanden zich kandidaat stellen, en ze hadden daartoe tot gisteren de tijd om een dossier in te dienen bij Kind en Gezin. Het is op dit moment jammer genoeg niet mogelijk om een overzicht te geven van de samenwerkingsverbanden die zich kandidaat hebben gesteld. Ik kan u ook nog niet heel concreet informeren over het geheel van de samenwerkingsverbanden die de ambitie hebben uitgedrukt om te kunnen uitgroeien tot een Huis van het Kind.

Er is natuurlijk een grote evolutie bezig in Vlaanderen, ten dele geïnspireerd op de vernieuwende beweging inzake de preventieve gezinsondersteuning. We stellen vast dat op verschillende plaatsen in Vlaanderen lokale welzijns- en gezondheidsactoren, samen met het door Kind en Gezin erkende of gesubsidieerde aanbod op het vlak van preventieve gezinsondersteuning, zich verenigen in samenwerkingsverbanden die verschillende aspecten in zich dragen van wat een mogelijk een Huis van het Kind kan zijn in de toekomst.

Van de vele initiatieven hebben een aantal zich ondertussen kenbaar gemaakt als een inspirerend voorbeeld van wat een Huis van het Kind zou kunnen zijn, en enkele zijn op dit ogenblik ook zo gelabeld. Dat dit organisch en niet top-down tot stand komt, is – zoals ik al zei – uitdrukkelijk de bedoeling. Ik kan uw analyse in die zin dus bevestigen, het klopt dat die zaken hier en daar uit de grond komen en dat de samenwerkingsverbanden zich ook melden. Het is echter niet zo dat het een niet-gewild effect zou zijn, integendeel, het is een beetje de

bedoeling geweest om bij dat concept heel veel rekening te houden met wat van onderuit ontwikkeld kan worden.

De oproep ‘Proeftuin rond Ontmoeting’ staat open voor elk samenwerkingsverband dat kan beantwoorden aan de voorwaarden die in de oproep zijn vervat, ook al zijn de initiatieven niet uitdrukkelijk benoemd en/of gelabeld als een Huis van het Kind. Het gaat natuurlijk om dezelfde criteria die gehanteerd zullen worden bij de labeling van inspirerende voorbeelden uit de praktijk. Diegenen die de criteria willen onderschrijven, zonder het daarom het Huis van het Kind te noemen, komen in aanmerking voor dit project.

De preventieve gezinsondersteuning bevindt zich momenteel in een periode van intense verandering. De transitie waarbij lokale actoren zich verenigen in samenwerkingsverbanden die kunnen uitgroeien tot Huizen van het Kind, is effectief in gang gezet, onder meer door het lanceren van pilootregio’s en projecten zoals de proeftuinen rond ontmoeting, maar heeft in elk geval nog niet zijn definitieve vorm gekregen. Een aantal vragen rond voortzetting in de financiering, en hoe dit geïntegreerd wordt in een globale coherente structuur, zullen worden beantwoord in een – hopelijk – goedgekeurd decreet waarin die zaken kunnen worden geconsolideerd.

Het regelgevend kader waarin deze beweging verankerd zal worden, is op dit ogenblik nog niet door dit parlement goedgekeurd. Nu al uitspraken doen over welke samenwerkingsverbanden in de toekomst kunnen uitgroeien tot een Huis van het Kind, is dan ook nog niet mogelijk. Belangrijk is natuurlijk dat het echt wel op maat van de regio en de mogelijkheden rond samenwerking ter plekke zal moeten worden uitgekristalliseerd. Dat blijkt trouwens ook uit de conceptteksten die daarover zijn goedgekeurd.

In het kader van deze beweging kiezen we er uitdrukkelijk voor om te werken met flexibele en dynamische structuren, waardoor het voor lokale actoren te allen tijde mogelijk is om in te spelen op veranderingen in de samenleving en op lokale opportuniteiten. Deze beweging zal in de nabije toekomst moeten resulteren in de opmaak van een nieuw decreet op de preventieve gezinsondersteuning, waarin de Huizen van het Kind, samen met het daarin aanwezige aanbod, het zichtbare resultaat voor de aanstaande ouders en de ouders zullen zijn.

De vrees dat we hier op te veel zaken tegelijkertijd inzetten en daardoor de sector een vrij verwarrend beeld meegeven, is volgens mij niet terecht. Ik begrijp die analyse wel, maar het is het resultaat van een bewuste strategie om de lokale dynamiek optimale kansen te geven, en het daarna te consolideren in het decreet. Juist omdat die verandering zo omvangrijk is, is het ook nodig om in de periode van transitie verschillende sporen te bewandelen. Voor elk van die uitdagingen zijn er verschillende manieren om er invulling aan te geven, en dan moet men dit natuurlijk ook in de praktijk testen.

Een eerste uitdaging bestaat erin de verschillende domeinen van de preventieve gezinsondersteuning met elkaar te verbinden. We willen dit doen door én opvoedingsondersteuning én preventieve gezondheidszorg én al het andere aanbod ter ondersteuning van gezinnen met kinderen de mogelijkheid te geven zich te verbinden in de Huizen van het Kind. Zo kan er een sterk partnerschap ontstaan dat inzet op het ondersteunen van gezinnen en aanstaande gezinnen met kinderen. In de pilootregio’s wordt prioritair onderzocht op welke manier het best vorm kan worden gegeven aan deze samenwerking op inhoudelijk, structureel – institutioneel – en organisatorisch gebied, in relatie tot begrippen zoals samenwerking, het samen managen, het samen beheren van een aantal dingen, de subsidiariteit – wie doet wat – en de reglementaire omgeving waarbinnen die samenwerking moet kunnen worden geconcretiseerd.

Een van de speerpunten in de implementatie van de Huizen van het Kind, is echter ook het tot stand brengen van een divers aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning, dat steeds opnieuw afgestemd is op de lokale noden en behoeften van gezinnen. In de pilootregio’s wordt daarom al projectmatig gewerkt rond ontmoeting. Dat is een heel cruciaal element in de dimensie gezinsondersteuning. We proberen de pilootregio’s en de preventieve gezinsondersteuning – maar ook de opvoedingsondersteuning, de preventieve gezondheidszorg en

het psychosociaal aanbod – met elkaar te integreren. Binnen het aspect preventieve gezinsondersteuning is er natuurlijk ook nood aan een divers aanbod aan initiatieven dat op elkaar afgestemd is en dat ook afgestemd is op de lokale noden en behoeften. In de pilootregio's wordt daarom al projectmatig gewerkt rond ontmoeting.

Met de oproep 'Proeftuin rond Ontmoeting', waarop uw vraag betrekking heeft, willen we dit opentrekken naar andere samenwerkingsverbanden om ook daarvan te leren. Dit beperkt zich dus niet tot de drie regels waar het gehele concept van het Huis van het Kind wordt onderzocht, met alle dimensies en met alle structurele en institutionele aspecten. Wij denken dat er ook belangrijke vragen of opportuniteiten zijn om te kijken hoe we het moment van ontmoeting in de gezinsondersteuning kunnen concretiseren. Mevrouw De Vits heeft in dit verband al naar een aantal zaken verwezen, zoals de inloopteams. Kind en Gezin is van oordeel dat men daar toch een belangrijk leerproces moet kunnen lopen, samen met de ontwikkelingen in de pilootregio's.

Een andere uitdaging is de rol die de vrijwilligers verbonden aan de consultatiebureaus gaan spelen. Dat is ook niet onbelangrijk. Een succesvolle overgang naar de Huizen van het Kind met een ruimere onthaal- en ontmoetingsfunctie, waarbij vrijwilligers een rol spelen, vereist ook een structureel veranderingstraject. Ook daar moeten we de volgende maanden en jaren op inzetten.

De veelheid van initiatieven moet u op dit ogenblik niet echt verontrusten. Integendeel, het moet een bewijs zijn van het feit dat men zich op het terrein zeer duidelijk bewust is van de transities die plaatsvinden. Maar het is wel waar, en daar hebt u een zeer terecht punt, dat we in het kader van een nieuw decretaal kader de zaken zullen moeten stabiliseren, en dat we dit inzake financiering op een coherente en stabiele manier zullen moeten onderbouwen.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, ik heb deze vraag gesteld omdat er op het terrein ongerustheid is. Men weet het niet. Voor een sector in evolutie is dit misschien enigszins normaal, maar men heeft geen duidelijk zicht op wat er gaat veranderen in de sector – vandaar die ongerustheid.

Er is een kaderdecreet in de maak. Men weet nog niet precies tot op welk niveau men gaat moeten samenwerken, en wat dit precies gaat inhouden. De veelheid van initiatieven die gelanceerd worden, daar kan men verder uit leren, maar de mensen die op het terrein bezig zijn en expertise opgebouwd hebben, stellen zich vragen over hun projecten. Zullen zij daar nog hun plaats in vinden? Zullen hun projecten nog gesubsidieerd worden?

Minister, ik herhaal het: er is ongerustheid in de sector. U hebt vandaag een tipje van de sluier opgelicht, maar er zal nog heel veel discussie nodig zijn om werkelijk in de juiste richting te werken. Er is een grote veelheid van initiatieven. Die moeten zeker en vast gecoördineerd worden, maar er zal toch ook nog heel wat discussie mee gepaard gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het systematisch opsluiten van jeugddelinquenten in de instellingen
- 139 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het syntheserapport van de Zorginspectie over de gemeenschapsinstellingen en De Grubbe
- 142 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport van de Zorginspectie over de gemeenschapsinstellingen
- 177 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, collega's, ik verontschuldig me alvast voor de mogelijkheid dat een aantal van mijn vragen iets minder relevant geworden zijn, in die zin dat we met een aantal collega's hierover vragen stellen en dat we daardoor in deze commissie al een klein debatje kunnen krijgen over dit rapport. Minister, het wijst er natuurlijk wel op dat heel wat collega's bezorgd zijn door de inhoud van dit rapport, en dat ze er een aantal pertinente vragen rond hebben.

Eén bepaalde zaak wil ik er vooral uitlichten, omdat het toch belangrijk is dat daar meer duidelijkheid rond komt. Uit het rapport van de Zorginspectie blijkt dat in drie van de vijf gecontroleerde instellingen isolatie van nieuw geplaatste jeugddelinquenten als een soort standaardprocedure naar voren wordt geschoven en wordt toegepast, ongeacht de problematiek van de jongere. Dit kunnen we uit het rapport afleiden. Nochtans, volgens de wetgeving mag isolatie enkel toegepast worden als het gedrag van de jongere een gevaar vormt voor zichzelf of voor anderen.

Minister, hoe worden de termijnen inzake isolatie toegepast? Gaat het dan over enkele uren of over een dag? Als men deze maatregel treft, is het de bedoeling dat men kan nagaan of de betrokkene bijvoorbeeld over gevaarlijke voorwerpen beschikt, agressiviteit vertoont, onder een bepaalde invloed staat enzovoort.

Iedereen is het erover eens dat isolatie in de mate van het mogelijke moet worden vermeden. Isolatie heeft immers een enorme impact op de relatie tussen de betrokkene en de opvoeders. Het is zeker niet mijn bedoeling iemand met de vinger te wijzen. Op basis van dit rapport en aan de hand van de vragen die wij hier stellen, willen we daar alleen meer duidelijkheid over krijgen. We beseffen immers allen dat het niet evident is om een evenwicht te garanderen in dit geheel.

Minister, kunnen we dat rapport van de Zorginspectie niet van naderbij doorlichten? Hoe staat het met de gedragscode die wordt opgesteld over de begripsverwarring tussen isolatie en afzondering? Wat is de stand van zaken over het actieplan dat wordt opgesteld naar aanleiding van het rapport?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijn vraag is ruimer en breder dan de vraag van mevrouw De Wachter, die zich specifiek toespitst op het gebruik van isolatie of opsluiting. Dat is natuurlijk het punt dat het meest naar voren is gekomen in de pers. In het rapport staat echter veel meer dan dat.

Minister, ik heb recent een schriftelijke vraag gesteld over dit verslag. Daarin kondigde u aan dat het verslag op 15 oktober zou worden voorgesteld aan de directies en stafmedewerkers van de voorzieningen en dat het nadien publiek zou worden gemaakt. Het duurde niet lang

voor een aantal elementen in de pers verschenen. We hebben er zelf dan ook inzage in gekregen.

Het intern verzelfstandigd agentschap (IVA) Zorginspectie startte in het voorjaar 2012 met een eerste reeks inspecties in de opvoedingsafdelingen van de gemeenschapsafdelingen De Kempen en De Zande en in het federaal detentiecentrum De Grubbe. Dat gebeurde in het juridisch referentiekader van het decreet over de rechtspositie van minderjarigen van 7 mei 2004. Dat bevat heel wat bepalingen die ik hier niet allemaal zal opnoemen.

Uit de bevraging van de jongeren blijken diverse elementen, ook een aantal positieve zaken. Zo vonden de jongeren dat ze bij opname voldoende geïnformeerd zijn over belangrijke zaken zoals de voor hen geldende regels voor de leefgroep. Zij geven ook te kennen dat het begeleidend personeel aanspreekbaar is. Dat is een conditio sine qua non voor een goede hulpverlening.

Er staan natuurlijk ook heel wat werkpunten in die veel verder gaan dan die isolatie. Er wordt verwacht dat de voorzieningen die werkpunten ter harte nemen zodat de rechten van die jongeren voortdurend en systematisch worden gerespecteerd.

Zo is er volgens de Zorginspectie nood aan een meer gecoördineerd en aangepast introductie- en vormingsbeleid voor het personeel van de publieke jeugdvoorzieningen, zodat zij beter op de hoogte zijn van de rechten en verantwoordelijkheden van jongeren en weten hoe ze ermee aan de slag kunnen in een context van beveiliging en dwang. Jongeren en hun ouders moeten ook actief betrokken worden bij de hulpverlening. Dit kan door middel van goede communicatie- en contactmogelijkheden en effectieve instrumenten betreffende inspraak en participatie.

Tot slot dringt de Zorginspectie aan op de opmaak van een procedure die een neutrale, interne behandeling van klachten garandeert en een verduidelijking van het pedagogisch kader inzake afzondering en isolatie bij opname.

Wat me opvalt in het rapport is de grote diversiteit tussen de verschillende instellingen. Ze worden niet bij naam genoemd. Het gaat dan over infrastructuur, organisatie, gebruik van isolatie, bestraffing, camerabewaking, sanitaire voorzieningen, nazorg bezoekenmogelijkheden enzovoort.

Minister, op welke wijze wordt verder gewaakt over een correcte naleving van het Rechtspositiedecreet, in het bijzonder wat betreft de rechtswaarborgen en rechtsbescherming van jongeren, zeker op het vlak van tijdelijke afzondering en tijdelijke vrijheidsbeperking?

Hoe zal worden opgevolgd of de instellingen daadwerkelijk werk maken van de werkpunten die de Zorginspectie heeft geformuleerd?

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag hebt u aangegeven dat dit een eerste reeks inspecties is en dat daarin rekening wordt gehouden met een verdere diversificatie van het zorgaanbod en de stappen die worden gezet bij het opstellen van een referentiekader voor kwaliteitszorg. Dat sluit aan bij die differentiatienota. We moeten ervoor zorgen dat er een gestroomlijnd beleid wordt gevoerd waarin rechtszekerheid en rechtswaarborgen zijn gegarandeerd. Er moet een eenvormig kader zijn waarbinnen die instellingen werken met daarin de nodige differentiatie.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: In het voorjaar van 2012 voerde de Zorginspectie voor het eerst inspecties uit in de opvoedingsafdelingen van de gemeenschapsinstellingen De Kempen en De Zande, alsook bij de pedagogische equipe van het federaal detentiecentrum De Grubbe. Deze inspectieronde kwam er op aandringen van het Kinderrechtencommissariaat en was opgenomen in de differentiatienota van het agentschap Jongerenwelzijn.

De inspectieronde betrof interviews met de verschillende actoren in de instellingen en was er specifiek op gericht om te vragen naar recht op informatie en communicatie, inspraak en participatie, klachtrecht, recht op contact en privacy en een menswaardige behandeling.

Het referentiekader en tevens de basis van het inspectiemodel was het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en de memorie van toelichting.

In het rapport worden enkele algemene bevindingen opgelijst. Zo is er de behoefte aan een meer gecoördineerd en aangepast introductie- en vormingsbeleid voor het personeel zodat zij beter kunnen inschatten welke de rechten en verantwoordelijkheden zijn van de jongeren in de context van beveiliging en dwang. Bovendien gebeurt het nog te vaak dat isolatie van nieuwe bewoners voorkomt als een standaardprocedure, onder andere doordat de regelgeving of begripsverwarring over isolatie of afzondering voor velen te onduidelijk is. Volgens het rapport is een verduidelijking van het pedagogisch kader nodig. Verder zijn ook inspanningen nodig om jongeren en ouders meer te betrekken bij de hulpverlening door betere communicatie- en contactmogelijkheden aan te bieden en instrumenten te creëren die het mogelijk maken om participatie en inspraak te bevorderen.

In de conclusies van het rapport worden verder enkele werkpunten geformuleerd met het oog op het versterken van de rechtspositie van de geplaatste minderjarigen in de gemeenschapsinstellingen.

Minister, hoe evalueert u deze werkpunten en bemerkingen over regelgeving en rechtswaarborgen in het eerste inspectierapport van de Zorginspectie over de gemeenschapsinstellingen?

Naar aanleiding van het rapport stelde het agentschap Jongerenwelzijn een gedragscode op over isolatie van geplaatste minderjarigen. Vindt u dat deze code voldoende tegemoetkomt aan de beschreven vage regelgeving inzake isolatie en afzondering?

Wordt er voor de toekomst gewerkt aan de creatie van een structureel basistoezicht voor de gemeenschapsinstellingen? Zo ja, welke vorm zal dat toezicht krijgen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, het decreet Rechtspositie Minderjarigen en de implementatie ervan verdienen uiteraard de volle aandacht. Het toezicht op de implementatie van het decreet was reeds vervat in de inspecties door het agentschap Zorginspectie in de private voorzieningen. Voor het eerst werd dit decreet ook getoetst in de in de gemeenschapsinstellingen en in de pedagogische werking van het gesloten federaal centrum De Grubbe.

Een eerste inspectie vond plaats in het voorjaar 2012, waarbij de campussen van de beide gemeenschapsinstellingen alsook het gesloten federaal centrum van Everberg werden doorgelicht door de Zorginspectie. De eerste inspectie tracht een algemeen beeld te schetsen van de gemeenschapsinstellingen en het federaal detentiecentrum De Grubbe. Het juridisch referentiekader van de inspectie door het intern verzelfstandigd agentschap Zorginspectie is gestoeld op het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarigen in de integrale jeugdhulp van 7 mei 2004 en het Klachtendecreet van 1 juni 2001.

Specifiek voor het gesloten federaal centrum De Grubbe nam men ook de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse, Franse en Duitstalige gemeenschappen van 30 april 2002 en het ministerieel besluit tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van De Grubbe van 6 maart 2007 in ogenschouw.

Bij de eerste inspecties werd vooral gefocust op die rechten die door de jongeren zelf als belangrijk werden aangegeven in het rapport van het Kinderrechtencommissariaat over de rechtswaarborgen van jongeren in detentie. Zo kwam de Zorginspectie tot de afbakening van enkele specifieke rechten binnen het decreet Rechtspositie Minderjarigen, die bij deze

inspectie onder de loep werd genomen. Concreet betreft het: het recht op informatie, zoals bepaald in de artikelen 11 en 12 van dit decreet, het recht op inspraak en participatie, terug te vinden in de artikelen 16 tot en met 19, het recht op klachten, zoals vastgelegd in artikel 29, het recht op contact, zie daarvoor artikel 14, paragraaf 25, ten derde, en artikel 28, paragraaf 2, en het recht op privacy en menswaardige behandeling, zoals bepaald in artikel 25. De inspectie verliep door middel van interviews van directieleden, stafmedewerkers, begeleiders en geplaatste jongeren. De inspecteurs vroegen hun in welke mate rechten van de jongeren werden gegarandeerd tijdens hun verblijf in de voorziening. Rond elk van deze rechten formuleerde het syntheserapport zowel werkpunten als good practices die inspirerend kunnen zijn voor de andere campussen of instellingen.

Het syntheserapport is openbaar en door iedereen te raadplegen via de website van het agentschap Zorginspectie. De commissieleden kunnen, indien zij hiertoe beslissen, het rapport ook doorlichten in deze commissie. U bent daar uiteraard meester over.

Reeds in de aanloop van het syntheserapport werd door de afdeling Gemeenschapsinstellingen een actieplan opgesteld dat een eerste antwoord is op het syntheserapport van de Zorginspectie. Het is een verzameling van ideeën vertrekkend van een referentiekader dat ruimer is dan dit van de Zorginspectie. Naast het decreet Rechtspositie Minderjarigen en het Klachtendecreet stoelt het actieplan ook op het Vlaams Actieplan Kinderrechten, dat loopt van 2011 tot 2014, de maatschappelijke beleidsnota Jeugdzorg en de visienota van de Staten-Generaal Jeugdhulp van 2012. Dit plan bevat zowel acties die op korte termijn realiseerbaar zijn, als een schets voor de volgende vijf jaar.

Voor 2013 stelt het actieplan onder andere voor werk te maken van een introductiebeleid, vorming en ondersteuning voor het personeel inzake het decreet Rechtspositie Minderjarigen, een essentiële voorwaarde om er kwalitatief mee aan de slag te gaan. Er wordt ook gedacht aan het aanpassen van brochures, het systematisch inzetten van tolken en het updaten van de website van Jongerenwelzijn in het kader van recht op informatie en duidelijke communicatie – om er zo enkele te noemen.

Specifiek rond afzondering en isolatie hebben de gemeenschapsinstellingen reeds sinds 2007 een gevalideerde gedragscode, die in 2009 werd aangevuld met een verantwoording en een procedure. Al deze documenten zijn publiekelijk te raadplegen op de website van het agentschap Jongerenwelzijn. Het actieplan stelt voor op korte termijn de afspraken over de registratie van en het toezicht op de afzonderingen verder te verankeren bij het begeleidend personeel door middel van vormingsacties die gericht zijn op het gedifferentieerd gebruik van afzondering en isolatie. Een tweehonderdtal personeelsleden krijgen nu reeds de opleiding 'Life Space Crisis Intervention', een methodiek om conflicten en crisissen in leefsituaties te begeleiden. Verder maken we werk van het op punt stellen van de interne klachtenbehandeling en de systematische registratie van de klachten met een duidelijke taakafbakening ten aanzien van de JO-lijn. Hierbij zal zo veel mogelijk de laagdrempeligheid van de klachtenbehandeling worden gewaarborgd. Dit is een eerste stap in het verder uitwerken van een klachtenprocedure die voldoet aan de internationale bepalingen ter zake.

Recent namen de gemeenschapsinstellingen deel aan een rondetafel over het Nederlands klachtenrecht in de Nederlandse jeugdgevangenissen en de gesloten jeugdzorg georganiseerd door de kinderrechtencommissaris.

Er moet worden beklemtoond dat dit actieplan maar een eerste antwoord is op het syntheserapport van de Zorginspectie. Het is een verzameling van ideeën om de werkpunten aan te pakken en de good practices te verbreden en te verankeren. Het actieplan, dat de algemene richtlijnen schetst, zal de volgende maanden worden uitgediept door een nog samen te stellen groep van experts. Het is belangrijk dat de voorzieningen eerst voldoende tijd krijgen om deze acties verder te ontwikkelen en uit te rollen en ze te laten neerzetten in de praktijk van de dagelijkse werking. Hierbij wensen we te werken aan een maximale gedragenheid van de acties door de personeelsleden van de gemeenschapsinstellingen. Deze

verdere uitwerking alsook de uiteindelijke implementatie zullen nauwlettend opgevolgd worden door de afdeling Gemeenschapsinstellingen zelf, ondersteund door de eerder vermelde expertengroep.

De opvolging van het actieplan van de gemeenschapsinstellingen en het centrum De Grubbe naar aanleiding van de aanbevelingen van Zorginspectie, zal immers mede het onderwerp vormen van de volgende inspectiebezoeken. Bij deze verdere uitbouw van de inspecties in de gemeenschapsinstellingen zal er vooreerst een opvolgfrequentie bepaald worden, zodat de Zorginspectie op regelmatige basis in de voorzieningen aanwezig is. Het toezicht kan dan ofwel items uitdiepen in focusinspecties, waarbij gericht en explicieter aspecten van de regelgeving worden bevraagd en onderzocht, maar kan zich ook toeleggen op thema's of rechten die tijdens de huidige inspectieronde nog niet aan bod kwamen. We verwijzen in dit kader ook naar de onderwijsinspectie die in september 2011 in de gemeenschapsinstellingen werd uitgevoerd – u kent dat rapport, neem ik aan. Om tot een degelijk inspectiekader te komen, is het inderdaad belangrijk dat de inspecties op elkaar worden afgestemd.

Het is belangrijk dat we vertrekken vanuit het idee dat het belang van de jongere centraal staat. De Zorginspectie wil de mening van de jongeren meer in het licht stellen door de jongeren te bevragen tijdens de inspecties, zowel in de gemeenschapsinstellingen als in de private voorzieningen.

Wat we op dit moment ook onderzoeken, is de vraag of de vertaling van de rechtspositie minderjarigen naar de setting van de gesloten instelling en meer bepaald de maatregelen die daarin aan de orde zijn, toch geen decretale onderbouw vereisen om het op een betere manier te kunnen doen. Er is ook de vraag of het extern toezicht op de gemeenschapsinstellingen ook niet beter decretaal geregeld wordt in een orgaan dat ook kan beantwoorden aan wat op internationaal vlak kan worden vereist, dat betekent een samenstelling die ook voldoende onafhankelijkheid kan verzekeren en die specifiek wat de rechtspositie betreft, het toezicht kan verzekeren.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik wil u danken voor uw antwoord. Het is belangrijk – dat geeft u zelf ook aan – dat naar aanleiding van dergelijke rapporten ook verder kan worden gebouwd, dat de opvolging kan worden verzekerd. Belangrijk is dat de werkpunten erin worden opgenomen en dat de jongeren zelf erbij worden betrokken, maar het is met het oog op de toekomst vooral belangrijk dat we alles vanuit deze commissie verder goed kunnen opvolgen. Werkpunten zijn heel belangrijk, ze kunnen ook een aantal pijnpunten blootleggen waaruit blijkt dat de ondersteuning van de instellingen voor bepaalde specifieke taken nog beter kan en misschien anders moet. Die ondersteuning kan misschien verder worden ingevuld vanuit de overheid. We moeten er samen aan werken om die in de toekomst verder vorm te geven. Het is voor ons uiteraard een heel belangrijk werkinstrument om de kwestie ook in de toekomst verder op te volgen. Dat is essentieel.

Voor de rest moeten we nu vooral bekijken hoe de opvolging gebeurt, hoe de punten worden aangepakt. We moeten dit vooral in de toekomst verder blijven opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is van groot belang dat het rapport er nu is, dat is een eerste grote stap. De opvolging van de werkpunten is dan natuurlijk een volgende stap. Ik ben zeker tevreden dat u stelt dat de afdeling Gemeenschapsinstellingen ter zake al een actieplan heeft opgemaakt. U benadrukt heel terecht dat een goede opleiding en gedragenheid van zo'n plan door alle medewerkers en alle betrokkenen van groot belang is.

Natuurlijk is ook de opvolging nadien belangrijk. Ik noteer dat die zal gebeuren door zowel de afdeling Gemeenschapsinstellingen als door middel van verdere inspecties. We hebben

geen frequentie gehoord, minister, ik weet niet of die al bepaald is. Er is in elk geval een grote bekommernis hier in deze commissie over de verschillende werkpunten. Ik noteer dat u zegt dat moet worden onderzocht of er geen nood is aan een meer decretale basis. We moeten ons inderdaad eens bezinnen over de vraag of parlementaire initiatieven een en ander zouden kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik ben blij dat we dit in de toekomst zullen kunnen blijven opvolgen. Dat staat ook genoteerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de drastische daling van het aantal adopties

- 148 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wijze waarop adoptiediensten hun opdracht tot het verlenen van eerste nazorg invullen

- 153 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, collega's, onlangs konden we vernemen dat het aantal adopties in Vlaanderen een ongezien laag peil heeft bereikt. Tijdens de eerste drie kwartalen van dit jaar zijn er slechts 96 adopties afgerond, wat een pak minder is dan in 2011, met 180 adopties, en in 2010, met 244.

Voor deze daling zijn er een aantal redenen. Een ervan is het wegvallen van de kanalen in Kazachstan en Ethiopië, die niet werden vervangen door nieuwe kanalen. Ook is er het feit dat steeds meer landen de deur sluiten voor internationale adopties. Een van de redenen daarvoor is dat er in die landen een betere opvang is voor de kinderen, en dat juichen we natuurlijk toe.

Op dit moment zijn er ongeveer vierhonderd kandidaat-adoptieouders die over een geschiktheidsvonniss beschikken en in de wachtlijst staan. Het is dus duidelijk dat deze situatie onhoudbaar wordt. In plaats van tegen een verhoogd tempo op zoek te gaan naar nieuwe kanalen, besliste deze regering om aan instroombeperking te doen, met andere woorden om mensen te ontmoedigen om nog een adoptie uit te voeren. Dit wordt bewezen door het feit dat men vandaag nog slechts enkele proefdossiers voor nieuwe kanalen heeft in Oeganda, Kameroen, Burkina Faso, Nigeria, Togo, Portugal en Bulgarije. Het zijn proefdossiers waarvan men nu al toegeeft dat er, zelfs als ze slagen, slechts enkele kinderen per jaar voor adoptie beschikbaar zullen worden gemaakt.

In plaats van nieuwe kanalen te openen, zal het nieuwe decreet, dat vanaf januari 2013 in werking treedt, tot gevolg hebben dat nieuwe kandidaat-ouders slechts tot de vooropleiding zullen worden toegelaten als de Vlaamse Centrale Autoriteit inzake Adoptie (VCA) oordeelt dat er een kans is om binnen een aanvaardbare termijn een kind toegewezen te krijgen. Aangezien men onvoldoende werk maakt van nieuwe kanalen, is de kans daartoe uiteraard klein, waardoor de Vlaamse Regering met dit beleid een soort vicieuze cirkel organiseert: kandidaten worden niet toegelaten omdat de termijn te lang is, en de termijn is te lang omdat er te weinig nieuwe kanalen worden aangeboord.

Het uitvoeringsbesluit dat door de Vlaamse Regering op 12 oktober werd goedgekeurd, bepaalt echter dat er jaarlijks minstens honderd nieuwe kandidaten moeten doorstromen. Los

van het feit dat deze maatregel de hele logica van de instroombeperking van het decreet doorbreekt, dient men te beseffen dat er nog vierhonderd wachtenden voor zijn. Dat wil zeggen dat we met een honderdtal adopties per jaar de achterstand nooit zullen wegwerken en dat de wachttijd minstens vier jaar zal blijven. Het betekent ook dat, met ongeveer driehonderd nieuwe aanvragen per jaar, er jaarlijks tweehonderd aanvragers in de kou blijven staan, een aantal dat jaarlijks groter wordt. Men creëert dus een onzichtbare wachtrij naast de statistieken van mensen die niet tot de vooropleiding worden toegelaten omdat het jaarlijkse quotum is bereikt. Dit alles wordt door de Vlaamse Regering omschreven als een “vlottere instroom van kandidaat-adoptieouders”. Laat me toe, minister, hier te zeggen dat enig cynisme de Vlaamse Regering niet vreemd is.

Minister, welke maatregelen zult u nemen om meer nieuwe kanalen te laten onderzoeken en ook effectief te realiseren? Welke middelen zult u hiervoor vrij maken? Zult u Kind en Gezin de opdracht geven om dit kanaalonderzoek door de adoptieorganisaties meer te faciliteren en te ondersteunen? Zo ja, volgens welke timing zou dit kunnen gebeuren?

Volgens welke criteria zal het VCA bij meer dan driehonderd nieuwe aanvragen per jaar kandidaten laten doorstromen, aangezien het besluit bepaalt dat er minstens honderd nieuwe kandidaten per jaar in dit geval dienen te zijn? Welke objectieve voorrangsregels zal men hierbij hanteren, aangezien de wachttijden even lang zullen zijn als nu of zelfs langer zullen worden door het gebrek aan nieuwe kanalen?

Hoe rijmt u de bepaling van het besluit dat er minstens honderd nieuwe kandidaten per jaar moeten doorstromen met de logica van het decreet, dat eerst de achterstand van vierhonderd dossiers wou wegwerken alvorens nog mensen zouden doorstromen?

Mijn tweede vraag om uitleg betreft de wijze waarop adoptiediensten hun opdracht tot het verlenen van eerste nazorg invullen. Deze opdracht staat expliciet vermeld in artikel 15, paragraaf 2, ten tweede, van het decreet tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen van 15 juli 2005, dat nog geldig is tot het einde van dit jaar. Een van de erkenningsvoorwaarden van de adoptiedienst is volgens dit artikel immers “adoptiebemiddeling en het verstrekken van de eerste nazorg als voornaamste taak hebben”.

Ook in het nieuwe decreet, houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen van 20 januari 2012, dat vanaf 1 januari 2013 van kracht wordt, is deze verplichting opgenomen. Artikel 15, paragraaf 4, van dit decreet stelt immers dat de taken van de eerste nazorg de volgende zijn: “de adoptant en het geadopteerde kind bijstaan na de komst van de geadopteerde in het gezin en nazorg verlenen gedurende de eerste fase van hechting en integratie en de adoptant op de hoogte stellen van de bestaande nazorg voor adopties.” Daar waar deze verplichting in het decreet van 2005 zeer vaag is, is ze al iets beter omschreven in het nieuwe decreet van 2012, maar men kan niet zeggen dat de omschrijving uitblijkt in duidelijkheid.

Bij gebrek aan een nieuw uitvoeringsbesluit moet dan voorlopig voor verdere invulling maar teruggegrepen worden naar het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de interlandelijke adoptie van 23 september 2005. In dit besluit wordt de nazorg in artikel 58, ten vijfde, omschreven als “het verstrekken van eerste nazorg met als doel de integratie van het kind in het gezin te stimuleren, vooral in de eerste periode na de aankomst”. Ook deze invulling brengt dus niet veel duidelijkheid.

Op het terrein kan worden vastgesteld dat alle adoptieorganisaties deze verplichting op een andere manier interpreteren en invullen – dat maken we trouwens nog in andere sectoren mee. Dat varieert tussen het zenden van een psycholoog drie maanden na de aankomst voor een ‘aankomstbezoekje’, het op initiatief van de adoptieouders aanvragen van een gesprek, het organiseren van jaarlijkse bijeenkomsten voor adoptieouders, het begeleiden bij het vervullen van administratieve verplichtingen in België, het meermaals in het eerste jaar of eerste zes maanden na aankomst bezoeken van de adoptiefamilie, het helpen bij het invullen

van de door het herkomstland gevraagde rapportering, het openstaan voor vragen, video-interactiebegeleiding enzovoort. Al deze initiatieven komen voor, maar niet bij alle adoptiebureaus en als ze dan bij meerdere adoptiebureaus worden toegepast is de praktische invulling ervan anders. Dit alles geeft aanleiding tot verwarring bij de adoptieouders over welke nazorg ze van een adoptiebureau in het eerste jaar na de aankomst mogen verwachten, en nog meer over wat de kostprijs daarvan is, want ook daarover is weinig eenvormigheid te vinden.

Het is dus duidelijk dat er nood is aan een eenvormige en duidelijk omschreven definitie van deze taak en de concrete invulling ervan. Een mogelijkheid daartoe zou zijn dit op te nemen in een nieuw uitvoeringsbesluit ten gevolge van het in werking treden van het nieuwe adoptiedecreet vanaf 1 januari 2013.

Minister, bent u op de hoogte van de gevarieerde invulling van het begrip ‘eerste nazorg’ door de adoptiediensten en is hiervan al door de Vlaamse Centrale Autoriteit of het Steunpunt Nazorg Adoptie al een evaluatie gebeurd? Zo ja, wat was het resultaat en zo neen, zal dit alsnog gebeuren?

Zult u een betere invulling van de verplichtingen die aan deze taak verbonden zijn formuleren en zo ja op welke wijze? Zult u dat bijvoorbeeld met een nieuw uitvoeringsbesluit of een omzendbrief doen? Binnen welke termijn?

Welke stappen zult u nemen om in afwachting hiervan op het terrein enige gelijkvormigheid betreffende de zo belangrijke eerste nazorg te realiseren en welke maatregelen zult u nemen om de adoptieouders hierover te informeren?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, collega's, ik zal een aantal zaken nog eens kort toelichten. Ik wil er nog eens op wijzen dat er een nieuw decreet is inzake adoptie, dat vanaf 1 januari 2013 van toepassing is. Dat is toch wel belangrijk om te vermelden. Daarin worden inderdaad een aantal zaken inzake de interlandelijke adoptie aangepast aan de praktijk. We hechten uiteraard belang aan de uitvoeringsbesluiten die hierop volgen. Het lijkt me logisch dat hierin de procedure wordt verduidelijkt.

Ik wil er toch op wijzen dat mevrouw Van der Borgh een aantal keer kort door de bocht gaat door te stellen dat er een instroombeperking wordt ingevoerd. Ik wil zeer duidelijk beklemtonen dat het volgens de geest van het decreet gaat over instroombeheer. Je moet mensen duidelijkheid en transparantie bieden, en een reëel perspectief om in de toekomst tot adoptie te kunnen overgaan. In het verleden was dat niet zo. Wij hebben dat willen realiseren omdat dat essentieel is: alle betrokkenen in de procedure moeten van in het begin heel goed weten waar ze aan toe zijn.

Het is dan ook belangrijk dat het uitvoeringsbesluit dat heel concreet uitwerkt. Daarnaast – en daar ben ik het wel mee eens – moeten we op geregelde tijdstippen een overzicht kunnen krijgen. Daarom, minister, heb ik u in het verleden geregeld en ook nog vrij recent een schriftelijke vraag gesteld over de stand van zaken. We moeten immers een goed zicht blijven houden op de hele internationale context: hoe loopt het nu met de kanaalonderzoeken en met mogelijk nieuwe landen? Op die manier kunnen we een duidelijker beeld scheppen voor kandidaat-adoptiegezinnen.

In dat kader is het belangrijk dat we kanaalonderzoeken ook in de uitvoeringsbesluiten mee kunnen opnemen, zoals trouwens in het decreet is bepaald. Adoptiebureaus die mogelijke nieuwe kanalen willen onderzoeken en opstarten, moeten op een snelle en transparante manier te weten komen of ze dat kunnen. Ze moeten ook een zeer duidelijke motivering krijgen waarom het al dan niet kan. Ook het jaarverslag, dat het Vlaams Parlement zal krijgen, moet een duidelijk zicht bieden op de stand van zaken en het verloop van het kanaalonderzoek en op de actualiteit van het adoptielandschap. U kunt daar misschien al iets meer over zeggen. Ik heb die schriftelijke vraag ook ingediend na de update van de

kanaalonderzoeken. Misschien krijg ik daar straks al meer zicht op. Het is belangrijk dat we dit op regelmatige basis kunnen volgen.

De nazorg is heel belangrijk. Ook mevrouw Van der Borght heeft er al op gewezen dat dit een verbetering is in het decreet. Daar moet echter nog aan gewerkt worden, alsook aan de concrete uitwerking van het steunpunt rond adoptie. Op dit moment vullen de adoptiebureaus de nazorg op een verschillende manier in. Wanneer een adoptiegezin in de fase zit waarin het adoptiekindje eindelijk is aangekomen, dan zijn die opvolging en die administratieve ondersteuning belangrijk. Elk land van herkomst vraagt immers een andere manier van opvolging. Via dit decreet moeten we de nazorg verbeteren. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren via het steunpunt, dat ervoor kan zorgen dat de nazorg wordt verzekerd, niet alleen vlak na de aankomst van het kindje, maar ook in de daaropvolgende jaren. Daar is grote nood aan.

Op 1 januari 2013 wordt het nieuwe decreet van kracht. Daar worden een aantal uitvoeringsbesluiten aan gekoppeld. Ik veronderstel dat daar volop aan gewerkt wordt. Kunt u daarover een stand van zaken geven, minister?

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Van der Borght, u bewijst met uw vragen dat de nood aan een nieuw decreet groot was en is. Het decreet is er intussen, de uitvoeringsbesluiten zijn op komst, veronderstel ik. We hebben de discussie gevoerd over het instroombeheer. We hebben ervoor geopteerd duidelijkheid te creëren voor de kandidaat-adoptieouders en hun geen valse hoop te geven. We willen een realistische timing in het vooruitzicht stellen. Het is natuurlijk geen populaire maatregel wanneer men spreekt over een instroombeheer. Ik sta daar echter volmondig achter omdat het de enige mogelijkheid is om duidelijkheid te creëren.

Het is juist dat we in het decreet ook voldoende aandacht en middelen vragen en decretale mogelijkheden creëren om dat kanaalonderzoek nog te verbeteren. We moeten de energie die daarin wordt gestopt, maximaal laten renderen. Het is echter nog wachten op de uitvoeringsbesluiten om dat te realiseren.

Wat de nazorg betreft, bevestigt u dat er op decretaal vlak een aantal zaken moesten worden geregeld zodat de nazorg in heel Vlaanderen op dezelfde manier wordt uitgevoerd. Ook daar is het nog wachten op de uitvoeringsbesluiten. Minister, wat is de stand van zaken van die uitvoeringsbesluiten?

Minister Jo Vandeuren: Het is belangrijk om in eerste instantie aan te geven dat het decreet Interlandelijke Adoptie, dat er kwam op initiatief van dit parlement, en de daaruit voortvloeiende regelgeving werk maken van een instroombeheer en niet van een instroombeperking. Daarmee ontwikkelen we op vraag van het parlement een realistisch adoptiebeleid zodat we kandidaat-adoptieouders op een correcte manier kunnen behandelen en hen geen jaren in onzekerheid laten wachten op een mogelijke adoptie.

Dat instroombeheer zal effectief gepaard gaan met een proactief kanaalonderzoek. In dat verband, mevrouw Van der Borght, vind ik het jammer dat u niet de intellectuele eerlijkheid hebt gehad om te onderkennen dat er in de wereld van de interlandelijke adoptie een en ander aan het gebeuren is. Uw suggestie dat de problematiek van de instroom de schuld is van Kind en Gezin, is intellectueel totaal niet correct.

De daling van het aantal adopties geldt op dit ogenblik in heel de wereld voor alle ontvangende landen. Uit de tabel die ik ter beschikking zal stellen van de commissie, blijkt heel duidelijk de daling van het aantal interlandelijke adopties van een aantal ontvangende landen tussen 2000 en 2011.

Over de wijze waarop we dat proactief kanaalonderzoek zullen organiseren en over de legistische verankering daarvan moet de Vlaamse Regering nog een beslissing nemen. We zijn volop bezig met de voorbereiding daarvan. Dat gebeurt met spoed. Het decreet zoals dat is goedgekeurd door het Vlaams Parlement, heeft een en ander veroorzaakt. Er zijn al een aantal besluiten genomen, andere zijn in voorbereiding.

Ik kan hier geen definitieve uitspraken doen. Het gaat over een beslissing die de Vlaamse Regering moet nemen. Zodra de regering de keuzes heeft gemaakt, kan daar uiteraard onmiddellijk een debat over gehouden worden. Die keuzes zullen gaan over een transparant kader, inclusief bepalingen over de termijn van het kanaalonderzoek. Daarnaast zullen maatregelen genomen worden die dit kanaalonderzoek faciliteren. Ook dat is een deel van de letter en de geest van het door dit parlement aangenomen decreet.

Wat het instroombeheer betreft, is het de bedoeling om te vermijden dat kandidaat-adoptanten financieel en emotioneel investeren in een adoptieproject en dan aankijken tegen jarenlange wachttijden. Er is voorzien dat jaarlijks minstens honderd kandidaten instromen, behalve voor 2013, waarin een overgangsmaatregel geldt. Deze overgangsmaatregel kwam er net omdat we er ons van bewust zijn dat veel kandidaten een geschiktheidsvonnis hebben maar toch niet op de wachtlijst van een dienst staan en ook geen zelfstandig adoptieproject hebben lopen.

In dat kader werd iedereen aangeschreven die zich ooit aanmeldde voor interlandelijke adoptie. Ik heb een aantal cijfers bij me over het aantal geschiktheidsvonnissen dat nog niet resulteerde in een adoptie. 248 geschikte kandidaat-adoptieouders staan op een wachtlijst bij een adoptiedienst en kregen nog geen kindtoewijzing, 146 geschikte kandidaat-adoptieouders staan nog niet op een wachtlijst bij een adoptiedienst en hebben hun dossier niet stopgezet of opgeschort, 26 geschikte kandidaat-adoptieouders kozen voor een zelfstandige en zitten in de procedure.

Daarnaast zijn de kandidaten die over een voorbereidingsattest beschikken, geïnformeerd dat dit geldig blijft tot eind 2013. Het valt te verwachten dat een aantal onder hen met dit attest een geschiktheidsprocedure zullen opstarten bij de jeugdrechtbank en een geschiktheidsvonnis zullen krijgen in 2013 of later.

Er is ook nog een beperkt aantal kandidaten die zich aanmeldden voor het in werking treden van de nieuwe procedure inzake instroombeheer en die in 2013 zullen kunnen deelnemen aan de voorbereiding en het doorstromen naar de geschiktheidsprocedure.

Alle kandidaten die zich aanmelden na de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering inzake voorbereiding en nazorg vallen onder de procedure van het instroombeheer. Dat is dus na de publicatie van dit besluit in het Belgisch Staatsblad.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie bepaalt voor het einde van het eerste kwartaal van 2013 het aantal kandidaat-adoptanten dat toegelaten wordt tot de verdere voorbereiding in 2013 op basis van het gemiddelde aantal kinderen dat de laatste twee jaar aangekomen is, de evoluties in de herkomstlanden waarmee een lopende samenwerking bestaat, en het aantal kandidaat-adoptanten voor niet-intrafamiliale adoptie dat op 1 januari 2013 een attest van voorbereiding of een geschiktheidsvonnis heeft, maar niet op een wachtlijst bij een adoptiedienst staat.

Het is mogelijk dat er geen doorstroom zal zijn vanuit de groep kandidaten die onder het instroombeheer vallen, maar duidelijkheid hierover komt er pas begin 2013.

Over de criteria voor doorstroom van kandidaten binnen het instroombeheer is er duidelijkheid. De kandidaten volgen een informatiesessie en kunnen zich nadien aanmelden bij het Vlaams Centrum voor Adoptie voor het volgen van de voorbereiding. De lijst die zo tot stand komt, wordt chronologisch afgewerkt. Er is geen uitsluiting van bepaalde groepen en er zijn ook geen voorrangsregels.

Tot slot wil ik het nog hebben over de nazorg bij adoptie. Uit de Staten-Generaal Interlandelijke Adoptie is duidelijk de aanbeveling gekomen om in meer nazorg te voorzien. De decreetgever is daarop ingegaan. Daartoe wordt het steunpunt adoptie opgericht, dat een laagdrempelig aanbod zal uitwerken. Ook de uitwerking van dit aspect in een besluit van de Vlaamse Regering is in volle voorbereiding maar nog niet beslist. Wat wel vaststaat, is dat we het aspect nazorg duidelijk zullen stroomlijnen en verder kwalitatief zullen ontwikkelen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

De discussie over het woord instroombeheer of instroombeperking is zoals de discussie over het woord persoonsgebonden budget of persoonvolgend budget. Wat zegt het ene woord en wat zegt het andere? Wat klinkt het best en wat het mooist? Uiteindelijk komt het allemaal min of meer op hetzelfde neer.

Minister, u zegt aan het begin van uw antwoord dat ik eventueel andere factoren die meespelen, zou minimaliseren. Ik wil er u echter op wijzen dat er een klein verschil bestaat tussen wat ik heb gezegd en wat er in mijn oorspronkelijke tekst staat. Ik heb wel degelijk gezegd dat er een aantal factoren zijn waaronder het wegvallen van een aantal kanalen en het feit dat steeds meer landen de deuren sluiten voor interlandelijke adoptie.

Minister, u zegt dat het decreet in werking treedt op 1 januari 2013. De regering moet nog nagaan hoe een en ander zal worden ingevuld. Ik kan begrijpen dat de regering daar nog geen zicht op heeft. Ik heb het er wel moeilijker mee om te geloven dat u als bevoegd minister nog niet zou weten hoe op 1 januari 2013 een en ander in werking zal treden.

Mevrouw Leen Du Bois stelt dat mensen pas met de voorbereidingscursus zullen kunnen starten wanneer ze denken dat ze hun kind binnen een redelijke termijn zullen krijgen. Kunt u daar duidelijkheid over geven, minister? Volgens welke criteria gebeurt dat? Hoe zal men bepalen wie met de voorbereidingscursus mag starten? We zijn halverwege november en op 1 januari treedt het decreet in werking. Het lijkt me dan ook belangrijk dat de kandidaat-adoptieouders zicht krijgen op een screening. Hoe zal men bepalen wie een voorbereidingscursus mag volgen in de veronderstelling dat er voldoende kindjes zullen zijn in 2013 of 2014?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, het is belangrijk nogmaals te beklemtonen dat er wel degelijk een verschil is tussen instroombeheer en instroombeperking. Als men het heeft over beheer, dan gaat het over transparantie en duidelijkheid voor alle mogelijke kandidaat-adoptiegezinnen. Als men het heeft over beperking, dan gaat men er vanaf het begin van uit dat een aantal mensen niet in aanmerking komen vanwege de situatie van hun gezin. Dat kan dus niet. Beheer is om duidelijkheid en transparantie te creëren zodat men goed weet waar men aan toe is. Het is misschien een iets minder populaire maatregel, maar ik ben ervan overtuigd dat de gezinnen die met die situatie worden geconfronteerd, dit liever hebben dan de onduidelijkheid over het al dan niet in aanmerking komen om te adopteren.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is duidelijk dat ook een proactief kanaalonderzoek in het geheel van de aanpak zit. Dat is trouwens ook het evenwicht in het decreet dat door het parlement is aangenomen. Het zal ook voorwerp uitmaken van een besluit, daarover is geen enkele discussie.

Ik denk dat ik erg letterlijk heb gezegd op welke wijze het Vlaams Centrum voor Adoptie in het eerste kwartaal zal bepalen hoeveel kandidaat-adoptanten kunnen worden toegelaten tot de verdere voorbereiding in 2013. Ik heb de criteria geciteerd. Ik heb ook aangegeven dat de doorstroom zal gebeuren aan de hand van een methodiek die geen uitsluiting van bepaalde groepen of geen voorrangsregels zal bevatten, maar een chronologie zal zijn van de kandidaten die de informatiesessie hebben gevolgd en zich hebben aangemeld bij het Vlaams Centrum voor Adoptie.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bereik van het bevolkingsonderzoek borstkanker
- 162 (2012-2013)**

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat over de resultaten van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker die een paar dagen geleden werden gepubliceerd.

50 procent van de vrouwen tussen 50 en 69 jaar liet zich in 2010 of 2011 gratis onderzoeken. Er zijn echter heel wat regionale verschillen. In Limburg is er een deelnamegraad van 61,4 procent, terwijl dit in Vlaams-Brabant zo'n 43 procent is. Vooral in de Rand rond Brussel zou men aanzienlijk minder vrouwen bereiken. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het internationale karakter van de Rand en het aantal anderstaligen. Die trend zien we ook in bijvoorbeeld de cijfers van de consultatiebureaus van Kind en Gezin. Ook hier merkt men dat men in Vlaams-Brabant minder aan dit type van preventieve gezondheidsinitiatieven deelneemt.

Minister, in hoeverre probeert men om de anderstalige en internationale doelgroep van de Rand te bereiken? Welke initiatieven bestaan hiervoor momenteel op het terrein? Als we kijken naar de gezondheidsdoelstellingen, dan merken we dat we de deelnamegraad met 25 procent moeten verhogen. Het beoogde resultaat van de gezondheidsdoelstelling voor 2012 inzake borstkanker is namelijk dat ten minste 75 procent vrouwen uit de doelgroep deelneemt aan het bevolkingsonderzoek, dat meer kankers tijdig gevonden worden en dat het aantal verwijzingen van deelnemende vrouwen niet meer bedraagt dan 5 procent, zodat zo weinig mogelijk overbodige onderzoeken gebeuren. Welke bijkomende maatregelen zijn er genomen om het deelnemingspercentage van 50 procent op te trekken? Zijn er ook initiatieven gepland om het bereik in en rond de grote steden te vergroten? Heeft men ook het aantal overbodige onderzoeken kunnen terugdringen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, collega's, het is goed dat mevrouw De Vits deze vraag opnieuw stelt. Het is een thema dat van nabij wordt gevolgd, ook door andere collega's.

Minister, we mogen tevreden zijn dat het deelnamepercentage van de vrouwen van 50 tot 69 jaar stijgt. Dat is een goede evolutie, maar het is niet de doelstelling die we trachten te bereiken, namelijk 75 procent halen. Het goede nieuws is wel dat uit de cijfers blijkt dat door de screening een op de twee tumoren in een heel vroeg stadium worden ontdekt zodat de overlevingskansen van deze vrouwen meer dan 95 procent bedragen. Dat is zeer zeker een heel goede evolutie.

Minister, het vooropgestelde doel is zeker nog niet bereikt. Welke extra acties gaat u ondernemen om het deelnamepercentage te doen stijgen en tot 75 procent deelname te komen?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, minister, collega's, deze vragen komen hier inderdaad met de regelmaat van de klok aan bod. Zelf heb ik ook al een aantal keren het probleem aangekaart. Minister, we dringen zeer moeilijk door tot de groep allochtone vrouwen en kansarme vrouwen. Ik heb daar telkens al speciale aandacht voor gevraagd. We weten dat het een zwakke plek is in het bevolkingsonderzoek. Zijn er al specifieke maatregelen genomen om de deelname van die groepen drastisch op te trekken? Zo ja, welke en hebben ze resultaat?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, collega's, zoals terecht opgemerkt door mevrouw De Vits en anderen, is de participatiegraad in het Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker nog niet optimaal. De aanvankelijk lage participatiegraad van 32,5 procent in 2002 steeg met gemiddeld 3,5 procent per jaar tot 2007. Sindsdien zien we slechts een stijging van 1,1 procent per jaar tot 50,2 procent in 2010-2011.

Als we cijfers van de screeningsmammografieën en de zogenaamde diagnostische mammografieën samen bekijken, dan geeft dit toch een ander beeld. Uit de gegevens voor 2002-2007 van het InterMutualistisch Agentschap (IMA) blijkt immers dat de vooropgestelde norm van 75 procent deelname benaderd wordt: Limburg 74 procent, Vlaams-Brabant 72 procent, Antwerpen en Oost-Vlaanderen 71 procent en West-Vlaanderen 67 procent. Er zijn geen recentere cijfers, maar te verwachten is dat die zeker niet lager zullen liggen. De percentages geven het aandeel weer van de vrouwen uit de doelgroep die een of andere vorm van mammografie hebben laten uitvoeren.

Terug naar de cijfers over de screeningsmammografieën. Limburg heeft de hoogste deelnamegraad, 61,4 procent, en Vlaams-Brabant de laagste, 42,7 procent. Het lage deelnamecijfer voor Vlaams-Brabant moet ik toch wat nuanceren. De lage deelname aan het Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker hangt hoogstwaarschijnlijk samen met te veel diagnostische mammografieën in de Brusselse Rand. Het aanbieden van het Vlaams bevolkingsonderzoek heeft er minder impact op het voorschrijfgedrag van huisartsen en gynaecologen. Uit het IMA-rapport 2000-2006 blijkt immers dat in het Vlaamse Gewest de diagnostische mammografieën in de screeningsdoelgroep zijn teruggelopen van 33 procent in de periode 2000-2001 naar 21 procent in 2004-2005, terwijl ze in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gedaald zijn van 48 procent naar 45 procent en in het Waalse Gewest van 47 procent naar 46 procent. Hier is deze verschuiving dus niet te zien.

De wijze van terugbetaling door het RIZIV is in grote mate bepalend of iemand al dan niet een screeningsmammografie of een diagnostische mammografie laat uitvoeren. Door bij vrouwen van 50 tot 69 jaar de diagnostische mammografie enkel onder bepaalde voorwaarden terug te betalen, zal automatisch het aandeel van de screeningsmammografieën toenemen. Hierdoor zullen de cijfers in het Vlaamse Gewest en zeker in de Brusselse Rand gunstiger liggen dan nu. Besprekingen met het RIZIV en met mijn federale collega, minister Onkelinx, hebben geleid tot een voorstel van herziening van de terugbetaling dat nu hopelijk op korte tijd kan worden geïmplementeerd. Wat de sensibilisatie betreft, is er ook een brochure over het Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker voor anderstalige en laaggeletterde vrouwen die door het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) ter beschikking worden gesteld aan de Logo's (lokaal gezondheidsoverleg). Deze materialen kunnen gratis gedownload worden op de website www.borstkankeropsporing.be. In december 2011 werden deze brochures aangepast waar nodig.

Vooraf in stedelijke gebieden wordt het diagnostische circuit nog veel gebruikt. Een diagnostische mammografie moet echter niet aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen en wordt niet geregistreerd zodat opvolging van de resultaten onmogelijk is, zoals dat wel het geval is bij de screeningsmammografieën. Het stimuleren van de keuze voor screening is een van de grote uitdagingen om de participatiecijfers te verhogen. Wijzigingen in de terugbetaling, zoals eerder beschreven, zullen een gunstig effect hebben.

Verder wijst analyse van de deelnamecijfers erop dat er verschillende subgroepen zijn zoals trouwe deelnemers, onregelmatige deelnemers, deelnemers die afhaken, vrouwen die een diagnostische mammografie laten nemen en vrouwen die nog nooit deelnamen. Als we de participatie en een regelmatige deelname willen bevorderen, zullen we elke subgroep op een aangepaste manier moeten benaderen. In samenwerking met het IMA zijn enkele pilootprojecten opgestart. Los daarvan zijn er al heel wat initiatieven genomen om de deelnamegraad te verhogen, het ene al meer succesvol dan het andere. De volgende jaren zal de zoektocht naar methodes om de participatiegraad te verhogen, worden voortgezet. Dit zal

ook zeker aan bod komen in het voortraject van de gezondheidsconferentie die wordt gepland in december van 2013.

Ter illustratie geef ik een paar voorbeelden van initiatieven die al genomen zijn. In de regio Brugge is een werkwijze uitgetest waarbij een bijkomende uitnodigingsbrief werd verstuurd via de huisarts bij vrouwen die nog niet, of niet meer deelnamen. Dit leidde tot een verhoogde deelname: 18 procent van de aangeschreven vrouwen deed uiteindelijk toch mee. In Gent loopt een samenwerkingsproject met de acht wijkgezondheidscentra. Er wordt nagegaan bij welke groepen de deelname beter is en bij welke niet. Op basis hiervan zal onderzocht worden hoe de wijkgezondheidscentra hun preventiebeleid kunnen verbeteren. In Leuven werd onderzocht of de deelname verhoogde als via het wijkgezondheidscentrum de vrouwen werden uitgenodigd naar de mammobiel die opgesteld stond in de buurt. De deelname die al vergelijkbaar was met de rest van groot-Leuven, namelijk 50 tot 55 procent, verhoogde hierdoor niet. U vraagt terecht ook aandacht voor een aantal kansengroepen. In een Antwerpse achtergestelde buurt werd de mammobiel ingezet samen met omkaderende activiteiten voor vrouwen – het Mamma'Care-project – die niet of niet meer deelnamen aan de screening. 211 vrouwen – 16,6 procent van de gecontacteerde vrouwen – participeerden aan de screening, waardoor de deelnamegraad op wijkniveau steeg van 36,9 procent tot 44,5 procent. De vraag is in welke mate dit initiatief herhaald kan worden en of uitbreiding naar andere gelijkaardige wijken in Vlaanderen haalbaar is. Deze interventie is namelijk zeer arbeidsintensief.

Op het terugdringen van het aantal overbodige onderzoeken via het diagnostisch circuit heb ik geen zicht. Dit valt ook buiten mijn bevoegdheden. Om het aantal overbodige onderzoeken in het kader van de screeningsmammografieën te kunnen terugdringen, mag het aantal afwijkende screeningsmammografieën niet te hoog zijn. Met andere woorden: het doorverwijspercentage na screening mag niet te hoog zijn. Het doorverwijspercentage is het percentage van de gescreende vrouwen dat opgeroepen wordt voor een opvolgsonderzoek. De Europese aanbevelingen voor doorverwijspercentages zijn de volgende. In de eerste ronde – vrouwen die voor een eerste maal deelnemen – is een percentage onder 5 procent wenselijk en een percentage onder 7 procent aanvaardbaar. In de vervolgronde – vrouwen die komen voor een vervolgdeelname – is een percentage onder 3 procent wenselijk en onder 5 procent aanvaardbaar.

Zoals u weet, wordt in het Vlaams bevolkingsonderzoek de kwaliteit van de mammografische eenheden en van de radiologen eerste en tweede lezers, permanent bewaakt. Zo worden onder andere de doorverwijspercentages gemonitord. Elke radioloog ontvangt hierover op regelmatige basis feedbackrapporten. Als we de cijfers voor heel Vlaanderen bekijken voor de vrouwen die voor het eerst deelnemen – de zogenaamde eerste ronde –, wordt de norm in 2011 door beide lezers behaald. Voor de analoge dossiers vertoont het doorverwijspercentage in de eerste ronde in 2011 een licht stijgende trend in vergelijking met 2010. Bij het totaal van beide screeningstechnieken en bij de digitale techniek zien we een daling in 2011 in vergelijking met het jaar daarvoor. Over de jaren zien we in het globaal een daling in het doorverwijspercentage. Dit zijn dus zeer gunstige cijfers.

Als we cijfers voor heel Vlaanderen bekijken voor de vervolgronden, wordt de norm zoals in de voorgaande jaren ook in 2011 gehaald door zowel eerste lezers, tweede lezers als voor het eindbesluit. We zien dat het doorverwijspercentage daalt, zowel bij de eerste als bij de tweede lezers als voor analoge en digitale dossiers. We zien dan ook dat de wenselijke norm, lager dan 3 procent, voor het eerst werd behaald in 2011 bij alle screeningstechnieken en alle lezers. Ook dit zijn uitstekende cijfers. De gunstige trend toont trouwens het belang aan van het permanent bewaken van de kwaliteit.

Kort samengevat: we zien de voorbije jaren een duidelijke daling in het doorverwijspercentage, wat vermoedelijk te verklaren is door het beëindigen van de leercurve die doorlopen wordt bij de overgang van analoge naar digitale apparatuur. Het doorverwijspercentage voor zowel eerste

rondes als vervolgrondes ligt nu voor Vlaanderen binnen de Europese normen. Dit betekent dat het Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker algemeen gezien geen aanleiding geeft tot een te hoog aantal overbodige onderzoeken.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, ik dank u voor de bijkomende informatie en gegevens. Ze nuanceren de cijfers die in de resultaten werden gepubliceerd. We zullen dit uiteraard blijven opvolgen. Uit een recente Europese studie blijkt dat op duizend vrouwen die zich laten screenen via een screeningsprogramma, er zeven tot negen worden gered. Dit is een punt, ook al komt het regelmatig terug, dat we hier moeten blijven opvolgen.

Ik ben ook heel blij dat op het terrein werd gestart met het opvolgen van de adviezen van de Vlaamse werkgroep bevolkingsonderzoek van juni 2011 waarin ook werd gezegd dat voor bepaalde subgroepen de klassieke communicatietechnieken die we gebruiken, niet effectief genoeg zijn. Folders en websites vereisen een hoge graad van geletterdheid en dus moest naar andere technieken worden gezocht. We kunnen leren uit wat u hebt opgesomd voor Brugge en Gent. Het is misschien interessant om dit het komende jaar te evalueren met het oog op de gezondheidsconferentie van 2013. We kunnen lessen trekken uit de experimenten en bepaalde zaken misschien veralgemenen ten aanzien van de subgroepen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, ik dank u voor het antwoord en de verduidelijking. Ik heb nog een bijkomende vraag. Ze behoort niet echt tot uw bevoegdheden, maar misschien kunt u het antwoord erop toch geven. U zei dat er wordt gekeken naar een herziening van de terugbetaling van de diagnostische mammografie om zo de groep vrouwen tussen 50 en 69 naar de screeningsmammografie toe te leiden, maar wat houdt die herziening juist in? Ik denk hierbij vooral aan de groep van jongere vrouwen, vrouwen tussen 40 en 50 jaar, die niet in de categorie van de screeningsmammografie vallen, maar die in bepaalde gevallen wel een beroep doen op een diagnostische mammografie. Heeft de herziening ook effect op die groep of ben ik verkeerd?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik kan me nu niet concreet herinneren wat de precieze bedoeling is, maar ik denk eerlijk gezegd dat het niet gaat over specifiek leeftijdsgerelateerde zaken, maar eerder over het ritme waarop voor een aantal zaken de terugbetaling mogelijk is. Ik zal het nog even verifiëren, maar zo herinner ik het mij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■